

ΜΑΘΗΜΑ 25

ΠΩΣ ΕΝΑ ΣΥΚΟ ΣΤΑΘΗΚΕ ΑΦΟΡΜΗΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ Η ΚΑΡΧΗΔΟΝΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Κάποια μέρα ο Κάτωνας έφερε στο βουλευτήριο πρώιμο σύκο από την Καρχηδόνα και ενώ το έδειχνε (ή: δείχνοντάς το) στους Συγκλητικούς «Σας ρωτώ», είπε, «πότε νομίζετε πως αυτό το σύκο κόπηκε από το δέντρο». Όταν όλοι είχαν πει πως ήταν φρέσκο, «Κι όμως πριν από τρεις μέρες» είπε «μάθετε πως κόπηκε στην Καρχηδόνα. Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό! Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο, προστατέψτε την πατρίδα. Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης. Αποβάλλετε την αυτοπεποίθηση που είναι υπερβολική σε σας. Μην πιστέψετε πως θα φροντίσει κανείς για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δεν φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι κάποτε η πολιτεία βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!». Κι αμέσως άρχισε ο τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, στη διάρκεια του οποίου καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ			ΕΠΙΘΕΤΑ
Α΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ
curia, -ae Θ	murus, -i A	Cato, -onis A	exterus, -a, -um
fiducia, -ae Θ	ficus, -i Θ	hostis, -is A+Θ	nimius, -a, -um
patria, -ae Θ	bellum, -i O	pater, -tris A	Punicus, -a, -um
	periculum, -i O	arbor, -oris Θ	publicus, -a, -um
		Carthago, -inis Θ	tertius, -a, -um (αριθμητικό)
Δ΄ ΚΛΙΣΗ	Ε΄ ΚΛΙΣΗ	opes-opum Θ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ
ficus, -us Θ	dies, diei A	urbs, urbis Θ	omnis, -is, -e
	res, rei Θ	discrimen, -inis O	recens, -ntis
			praecox, -ocis

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΕΙΔΟΣ
Quidam, quaedam, quoddam	Αόριστη επιθετική
Tu	Προσωπική β΄
Hic, haec, hoc	Δεικτική
Nemo	Αόριστη
Ipse, ipsa, ipsum	Οριστική
Qui, quae, quod	Αναφορική

ΡΗΜΑΤΑ	
Interrogo, interrogavi, interrogatum, interrogare	1
Puto, putavi, putatum, putare	1
Tutor, tutatus sum, tutari	1 (ΑΠΟΘΕΤΙΚΟ)
Caveo, cavi, cautum, cavere	2
Deleo, deleui, deletum, delere	2
Habeo, habui, habitum, habere	2

Affero, attuli, allatum, afferre	3
Consulo, consului, consultum, consulere	3
Credo, credidi, creditum, credere	3
Decerpo, decerpsi, decerptum, decerpere	3
Depono, deposui, depositum, deponere	3
Dico, dixi, dictum, dicere	3
Ostendo, ostendi, ostentum και ostensum, ostendere	3
Sumo, sumpsi, sumptum, sumere	3
Confido, confisus sum, confidere	3 (ΗΜΙΑΠΟΘΕΤΙΚΟ)
Scio, scivi και scii, scitum, scire	4
Nolo, nolui, nolle	
Memini (ΠΡΚ), meminisse	3 (ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΟ)
Inquam	(ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΟ)

Το **ficus** κλίνεται και σύμφωνα με τη β' κλίση (δες και το οικείο κεφάλαιο). Από την δ' κλίση έχει μόνο τους τύπους που λήγουν σε **-us** και **-u**:

	ΕΝΙΚΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
	δ' κλίση	β' κλίση	δ' κλίση	β' κλίση
Nom.	ficus	ficus	ficus	fici
Gen.	ficus	fici	(ficuum)	ficorum
Dat.		fico		ficis
Acc.		ficum	ficus	ficos
Voc.	ficus	fice	ficus	fici
Abl.	ficu	fico		ficis

quando hanc ficum decerptam esse putetis ex arbore: δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης **interrogo**. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα **quando**, γιατί είναι μερικής αγνοίας και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση θεωρείται ότι δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της πρότασης. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (**putetis**), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (**interrogo**) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Cum omnes recentem esse dixissent: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το **inquit**. Εισάγεται με τον **cum** τον ιστορικό-διηγηματικό, ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια και δημιουργεί ανάμεσά τους μια σχέση αιτίου και αιτιατού. Εκφέρεται με υποτακτική, που κάνει φανερό τον ρόλο του υποκειμενικού στοιχείου. Συγκεκριμένα, με υποτακτική υπερσυντελικού (**dixissent**), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (**inquit**) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

quae nimia vobis est: δευτερεύουσα αναφορική επιθετική πρόταση, προσδιοριστική στο **fiduciam**. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **quae** και εκφέρεται με οριστική, γιατί εκφράζει πραγματικό γεγονός, σε χρόνο ενεστώτα και αναφέρεται στο παρόν.

nisi vos ipsi patriae consulueritis: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός της προϋπόθεσης. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *nisi*, γιατί είναι αρνητική και η άρνηση αναφέρεται σε όλη την πρόταση, εκφέρεται με υποτακτική παρακειμένου (*consulueritis*), γιατί με την απαρεμφατική φράση *neminem consulturum esse* που λειτουργεί ως απόδοση και εκφέρεται σε χρόνο μέλλοντα, σχηματίζουν εξαρτημένο υποθετικό λόγο (από το *credideritis*) της ανοιχτής υπόθεσης (1ο είδος) στο μέλλον. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση έχουμε υποτακτική παρακειμένου και στην απόδοση απαρέμφατο μέλλοντα.

Τροπή	σε	ανεξάρτητο	υποθετικό	λόγο:
Υπόθεση:	<i>nisi vos ipsi patriae consulueritis</i>	(οριστική	συντελ.	μέλλοντα)
Απόδοση:	<i>nemo patriae consulet</i> (οριστική μέλλοντα)			

quo Carthago deleta est: δευτ. αναφορική επιθετική πρόταση, προσδιοριστική στο *bellum*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quo* και εκφέρεται με οριστ, γιατί δηλώνει πραγματικό γεγονός, σε χρόνο παρακ, αναφέρεται στο παρελθόν.

Singularis Numerus			
Nom.	<i>nemo</i> ¹	(<i>nemo</i>) ¹	<i>nihil (nil)</i> ²
Gen.	<i>nullius</i>	(<i>nullius</i>)	<i>nullius rei</i>
Dat.	<i>nemini</i>	(<i>nemini</i>)	<i>nulli rei</i>
Acc.	<i>neminem</i>	(<i>neminem</i>)	<i>nihil (nil)</i>
Abl.	<i>nullo</i>	(<i>nullā</i>)	<i>nullā re</i>
Pluralis Numerus			
Nom.	<i>nulli</i>	(<i>nullae</i>)	<i>nullae res</i>
Gen.	<i>nullorum</i>	(<i>nullarum</i>)	<i>nullarum rerum</i>
Dat.	<i>nullis</i>	(<i>nullis</i>)	<i>nullis rebus</i>
Acc.	<i>nullos</i>	(<i>nullas</i>)	<i>nullas res</i>
Abl.	<i>nullis</i>	(<i>nullis</i>)	<i>nullis rebus</i>

¹Η αόριστη ουσιαστική αντωνυμία **nemo** χρησιμοποιείται για το αρσενικό και το θηλυκό γένος, το οποίο σπάνια απαντά. Η γενική, αφαιρετική και όλος ο πληθυντικός ελλείπουν και αναπληρώνονται από την **nullus, nulla, nullum**.

²Η αόριστη ουσιαστική αντωνυμία ουδετέρου γένους **nihil (nil)** διαθέτει μόνο ονομαστική και αιτιατική. Οι τύποι που λείπουν αναπληρώνονται από το **nulla res** (= κανένα πράγμα).

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Να γραφούν οι τύποι της προστακτικής που ζητούνται:

everto: το γ' ενικό προστακτικής μέλλοντα Ε.Φ.
recipio: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα Ε.Φ.
do: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα Ε.Φ.
caveo: το β' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα Ε.Φ.
scio: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα Ε.Φ.
tutor: το β' ενικό προστακτικής μέλλοντα
sum: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα
dico: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα Ε.Φ.
sentio: το β' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα Ε.Φ.
cognosco: το β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα Π.Φ.
adfacio: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα Ε.Φ.
habeo: το γ' ενικό προστακτικής μέλλοντα Π.Φ.
affero: το β' ενικό και πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα Ε.Φ.
venio: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα Ε.Φ.

2. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

ficum: η ονομαστική πληθυντικού
patribus: η γενική πληθυντικού
hanc: η δοτική ενικού
recentem: η αφαιρετική ενικού
diem: η δοτική πληθυντικού
hostem: η αιτιατική πληθυντικού
opibus: η γενική πληθυντικού
vobis: η γενική πληθυντικού
neminem: η γενική ενικού
discrimine: η ονομαστική πληθυντικού

3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

attulit: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ενεργητική φωνή
dixissent: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα στην ενεργητική φωνή
scitote: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
cavete: η ονομαστική ενικού μετοχής μέλλοντα και στα τρία γένη
tutamini: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)
nolite: το γ' ενικό οριστικής ενεστώτα
confidere: το γ' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)
consulturum esse: το β' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου
mementote: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

4. α) Στην παρακάτω πρόταση να τραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine.

β) Στις παρακάτω προτάσεις να τραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική

Sumptum est Punicum bellum tertium, quo Carthago deleta est (a Romanis).

5. scitote..., cavete..., tutamini..., deponite...: να δηλώσετε απαγόρευση και με τους δυο τρόπους.